

Nové nástroje ke kontrole lidí: České úřady dostanou evidenci všech lidí pracujících na dohodu

- CZ24 News | 5. listopadu 2023

ČESKO: Když ministr práce Marian Jurečka (KDU-ČSL) začal mluvit o evidenci dohodářů, spojoval to s otázkou navýšení limitů pro odvody z těchto typů flexibilních úvazků. Po pár měsících vypadá situace jinak. Limity se nemají zvýšit, ale naopak de facto zpřísnit, zato evidence v rámci konsolidačního balíčku zamířila do Senátu. V debatách o bezprecedentním přitvrzení pracovního práva i nárůstu administrativy ale poněkud zapadl další aspekt, kterým evidenci ministr Jurečka hájil. Další nástroj ke kontrole žadatelů o sociální dávky. Senát má rozhodnout už tento týden.

Lidovci si ve vládě přivlastnili tradiční téma boje proti zneužívání sociálních dávek a jejich předseda a ministr Marian Jurečka si k tomu připravuje nové nástroje. Ruku v ruce s novou pravomocí prolamovat bankovní tajemství pro ministerstvo a úřady práce, jejíž způsob „přilepení“ do novely zákona o státní sociální podpoře pozvedl obočí organizací zabývajících se ochranou soukromí a osobních údajů (více jsme psali [zde](#)), mají dostat úředníci evidenci všech lidí pracujících na dohody o provedení práce.

Úprava je součástí takzvaného konsolidačního balíčku, který mění šest desítek zákonů a má podle vlády umožnit ozdravení státního rozpočtu. Zaměstnavatelé by měli hlásit všechny zaměstnance na dohody o provedení práce České správě sociálního zabezpečení, aby bylo možné kontrolovat novou povinnost odvádět daně při řetězení smluv u více zaměstnavatelů. Údaje však nemají mířit jen k ČSSZ, ale také k úřadům práce.

První na řadě v tomto byli ukrajinští uprchlíci, jejichž práci na dohodu začala evidovat sociální správa od dubna. Zaměstnavatelé jí hlásí zaměstnance i dohodáře s vízem k ochraně. Úřad pak pracovníky vede v registru nemocenského pojištění. Podle návrhu budou zaměstnavatelé muset úřadu oznámit výši dohodářova výdělku za daný měsíc, nehledě na to, zda mu vzniká povinnost platit odvody.

Správa by zas měla všechny dohodářovy firmy informovat, pokud jeho příjem překročí limit, aby se uhradily odvody. Pracovník musí podniku sdělit, kde všude na dohodu pracuje. Za porušení pravidel hrozí pokuty. Sociální správa bude moci údaje předat inspekci práce či úřadům práce. Úředníci, kteří vyřizují dávky, by tak měli získat informace o výši dohodářova příjmu při posuzování nároku na pomoc od státu.

Co má sloužit jako nástroj k výběru vyšších daní z dohod, může posloužit zřejmě spíše právě pro kontrolu žadatelů o dávky. Pokud se tedy nepřesunou k práci načerno. V případě vyššího výběru daní panují jak ze strany zaměstnavatelů, tak některých odborníků silné pochybnosti. Zaměstnavatelé dlouho dopředu avizovali, že jim změny – spojené ještě s přitvrzením dohod novelou zákoníku práce – způsobí tolik administrativy a problémů, že od nich začnou ustupovat.

To už se v některých případech děje před schválením konsolidačního balíčku. Jak upozornil například expert na sociální problematiku Člověka v tísni Daniel Hůle, už nyní se někteří dohodáři od zaměstnavatelů dozvídají, jak si zařídit jiné typy poměru, jako je práce na živnostenský list. „Ve výsledku tak stát uvidí ještě méně, než měl na dani z DPP,“ konstatoval Daniel Hůle.

Od 1.1. 2024 se stane pro zaměstnavatele, díky změnám [@mpsvcz](#), prakticky nemožné zaměstnávat lidi na DPP (Dohody o provedení práce).

Ty jsou přitom často využívány důchodci, matkami s malými dětmi a dalšími na menší přivýdělky.

Trh se již adaptuje a převádí lidi na OSVČ !!... pic.twitter.com/FP4aujZRnB

— daniel hule ☐☐ (@DanielHule) [October 30, 2023](#)

„V současné situaci si nikdo ze zaměstnavatelů neumí představit tu administrativní náročnost, ani způsob, jak to půjde vše sledovat. Zákon nám neumožní zdanit dopředu, zaměstnanec ani nemusí vědět, že dosáhne třeba při souběhu dvou dohod výše příjmů nad limit, neohlásí to, dohodne se třeba s druhým zaměstnavatelem, že bude pracovat na určitou část měsíce, bude si myslet, že dosáhne příjmu pět tisíc, nakonec ho překoná a dostane se na více než 40 % průměrné mzdy, bude to muset oznámit, z jedné mzdy už bude odvedeno,“ [uvedla v rozhovoru](#) pro deník Echo24 Miroslava Tomášková, jednatelka a daňová poradkyně společnosti KODAP City.

Zaměstnavatel pak podle ní zase netuší, kolik u jiného zaměstnanec vydělá, často tak bude docházet k tomu, že dostane zaměstnavatel výzvu k úhradě odvodů třeba i po roce. „Zaměstnanec už u něj nemusí být, většinou jsou to krátkodobé úvazky, může se stát, že bude zaměstnavatel muset uhradit odvody za firmu i za odešlého zaměstnance. Nevidíme tam způsob, jak to z toho zaměstnance následně vymoci,“ dodala Miroslava Tomášková k problémům, které mají změny přinést.

Vláda v programovém prohlášení slíbila změny v systému sociálních dávek a ministr Jurečka slíbil revizi systému v takovém duchu, aby již „neměl prostor ke zneužívání“. Revizi systému dávek slibovaly i předchozí vlády. Také jejich ministři mluvili o zneužívání podpor. Experti na sociální problematiku ale dlouhodobě odmítají, že by se dávky zneužívaly masově.

Podle údajů statistického úřadu měli v roce 2020 pracovníci zhruba 1,5 milionu DPP. Předloni se počet zvedl na 1,8 milionu. Resort uvedl, že podle dat statistiků se neplatí odvody z víc než 50 miliard korun dohodových výdělků. Systém sociálního pojištění tak přichází zhruba o 15 miliard korun, tvrdí ministerstvo práce. Statistici vycházeli z výkazů práce a hlášení zaměstnavatelů o vyplacených odměnách na odpracované hodiny i z dat finančních úřadů o srážkách daně.

[ZDROJ](#)